

Respons

Vest-Afrika: Er det vanlig å være enebarn eller å ha få slektninger?

- Er det vanlig å være enebarn i Vest-Afrika?
- Er det vanlig at vestafrikanere har få slektninger?

Er det vanlig å være enebarn i Vest-Afrika?

Nei, det er høyst uvanlig å være enebarn i Vest-Afrika. Vi har gjennomgått tall fra de siste demografi- og helseundersøkelsene i femten land i regionen.¹ Der har vi sett på antall barn til kvinner i alderen 45–49 år. Vi har sett på denne gruppa fordi disse kvinnene er eldst i undersøkelsen, og fordi de færreste kvinner får flere barn etter at de har fylt 50. Tallene gir derfor en god indikasjon på hvor mange barn vestafrikanske kvinner får.

Tallene fordeler seg slik:

Land	Antall barn						Gjennomsnittlig antall fødte barn på tidspunkt for undersøkelsen	
	Ingen	1	2	3	4+	8+	Alle	Levende
Benin (BEDS 2017–2018, del 5)	1,6 %	2,2 %	4,3 %	6,9 %	85,1 %	30,3 %	6,13	5,25
Burkina Faso (BFEDS 2010, del 4)	0,9 %	2,0 %	1,5 %	3,6 %	91,9 %	43,6 %	6,98	5,46
Elfenbenskysten (CIVEDS 2011–2012, del 5)	2,7 %	4,7 %	6,6 %	8,5 %	77,4 %	34,1 %	6,13	5,10

¹ Alle undersøkelsene er gjennomført på samme måte i samarbeid mellom statlige institusjoner i landene og det amerikanske bistandsprosjektet DHS Program (DHS Program u.å.). Undersøkelsen for Kapp Verde er utelatt siden øystaten skiller seg kulturelt fra fastlandet på mange felt, og det later ikke til å ha vært gjort slike undersøkelser i Guinea Bissau.

Land	Antall barn						Gjennomsnittlig antall fødte barn på tidspunkt for undersøkelsen	
	Ingen	1	2	3	4+	8+	Alle	Levende
Gambia (GDHS 2013, del 5)	2,6 %	1,4 %	4,0 %	10,3 %	81,6 %	30,6 %	6,19	5,44
Ghana (GDHS 2014, del 5)	2,1 %	5,9 %	11,2 %	9,9 %	70,9 %	16,4 %	5,00	4,32
Guinea (GEDS 2012, del 5)	1,5 %	2,8 %	3,2 %	7,3 %	85,3 %	35,5 %	6,41	5,01
Kamerun (CEDs 2011, del 5)	2,9 %	5,4 %	5,9 %	7,8 %	78,0 %	33,3 %	6,08	5,08
Liberia (LDHS 2013, del 5)	0,5 %	2,0 %	4,0 %	8,7 %	84,6 %	37,5 %	6,64	5,02
Mali (MEDS 2012–2013, del 5)	2,2 %	4,2 %	5,4 %	7,8 %	80,4 %	32,2 %	6,04	5,23
Niger (NEDS 2012, del 4)	1,6 %	0,8 %	2,0 %	2,4 %	93,1 %	66,1 %	8,33	5,99
Nigeria (NDHS 2013, del 5)	3,0 %	2,0 %	3,9 %	6,5 %	84,7 %	39,8 %	6,76	5,20
Senegal (SEDSC 2017, del 5)	4,6 %	4,6 %	4,7 %	8,1 %	77,9 %	28,2 %	5,81	5,15
Sierra Leone (SLDHS 2013, del 5)	1,9 %	2,7 %	3,2 %	8,0 %	84,2 %	33,7 %	6,29	4,64
Togo (TEDS 2013–2014, del 5)	2,1 %	3,7 %	6,9 %	9,2 %	78,1 %	25,9 %	5,71	4,86
Tsjad (TEDS 2014–2015, del 5)	0,8 %	1,6 %	1,7 %	2,6 %	93,1 %	58,0 %	7,86	6,26

De intervjuede kvinnene i aldersgruppa 45–49 hadde gjennomsnittlig født mellom 5 og 8,3 barn, og mellom 4,3 og 6,3 av dem levde ennå da intervjuet ble gjort. Mellom 71 og 93 % av kvinnene hadde født fire eller flere barn. Videre var andelen som har født flere enn åtte barn, større enn andelen som har født færre enn fire i alle landene.² Altså er det vanligere å ha sju eller flere helsøsken enn det er å ha to eller færre. I åtte av de femten landene er andelen med sju eller flere helsøsken minst dobbelt så stor som andelen med to eller færre.

² Ghana er eneste unntak.

Respons Vest-Afrika: Er det vanlig å være enebarn eller å ha få slektninger?

Selv om undersøkelsene gjennomgående viser at barnekullene i regionen er blitt mindre de siste tiåra, føder vestafrikanske kvinner fremdeles mange flere barn enn kvinner i europeiske land gjør.

I en rekke av disse demografi- og helseundersøkelsene påpekes det dessuten at det er veldig uvanlig å være frivillig barnløs (BEDS 2017–2018, s. 78; CEDS 2011, s. 79; CIVEDS 2011–2012, s. 78; GDHS 2013, s. 61; GDHS 2014, s. 64; GEDS 2012, s. 78; LDHS 2013, s. 73; NDHS 2013, s. 71; SEDSC 2017, s. 77; SLDHS 2013, s. 68; TEDS 2013–2014, s. 70).

Dette viser at en svært liten andel vestafrikanere (mellom 0,8 og 5,9 %) vokser opp uten søsken født av samme mor. Samtidig er ikke personer som er sin mors eneste biologiske barn nødvendigvis enebarn: Det er utbredt i regionen at menn har barn med mer enn én kvinne,³ og det er også veldig vanlig at kvinner som selv har få eller ingen biologiske barn, er fosterforeldre for andre barn (ofte barn av søstre eller andre relativt nære slektninger). Dermed har selv de barna som ikke har søsken med samme mor ofte halvsøsken med samme far, og/eller fostersøsken.

Store barnekull som fundament for store familienettverk

Årsakene til at det er veldig uvanlig at kvinner i Vest-Afrika får få eller ingen barn, er mange og komplekse.

Antropologen Daniel Jordan Smith har i en årrekke forsket på samfunnsforhold i Nigeria. Smith tar i en artikkel for seg holdninger til familieplanlegging i igbo-befolkningen i det sørøstlige Nigeria. Der beskriver han en situasjon hvor folk helt klart forsøker å begrense antall barn, siden det å fostre opp barn er kostbart (2004, s. 227–229). Smith viser imidlertid til at de gjennomgående anser at rundt 4 barn er ideelt:

Almost none of the married people in my samples indicated a desired fertility of less than four children, and even among secondary and university students, the vast majority desired "four," "four or five," or "at least four."

[...]

The reasons that Igbos continue to value and have large numbers of children are multiple. In interviews, when asked why they wanted to have "at least four" children, people voiced a number of rationales, including: the love of children; the need to have at least one son; the risk of mortality; the importance of having children to perpetuate one's name, lineage, legacy, and community; the benefits of having enough children to ensure a diverse set of prospects for one's offspring, with the hope that investment in at least some of them would pay off; and the need to have children who would help to provide assistance in old age. [...] very striking in the interviews and observations of people's daily lives was the importance of "having people" as the means through which individuals, families, and communities gain access to social resources in an economic context based on patron-client ties (Smith 2004, s. 229–233).

---

³ I de aller fleste landene i regionen kan menn være gift med flere kvinner av gangen, muslimske menn i henhold til muslimsk rett, og ikke-muslimske menn i henhold til tradisjonell rett. Videre er det ikke uvanlig at menn som er gift i henhold til kristen tradisjon, og dermed formelt ikke har anledning til å ta flere ektefeller, like fullt i praksis er polygame og har barn med flere kvinner parallelt.

Respons Vest-Afrika: Er det vanlig å være enebarn eller å ha få slektninger?

Slik Smith understreker her, må altså folks personlige beslutninger om hvor mange barn de ønsker, sees i lys av at de lever i et samfunn hvor de aller fleste er avhengige av et stort nettverk av familie og andre bekjentskaper i hverdagen. Det er derfor ikke uvanlig at personer som forsøker å begrense antall barn, blir møtt med press fra andre slektninger om å få flere barn, siden slektningene deres også har fordeler av dette. Slektinger med mange barn innebærer større nettverk for hele slekta på sikt.

Selv om det er kulturell variasjon mellom ulike deler av Vest-Afrika, er de sosiokulturelle forholdene som har innvirkning på fruktbarhet i stor grad sammenlignbare på tvers av regionen. Avhengigheten av slekt og annet nettverk i hverdagen er stor over hele området, og vi ser av tallene over at mer enn to tredeler av kvinnene i regionen får fire eller flere barn.

Er det vanlig at vestafrikanere har få slektninger?

Nei, det er også svært uvanlig. For selv om en person skulle tilhøre det lille mindretallet som selv har få eller ingen søsken, er sannsynligheten minimal for at vedkommende samtidig har foreldre og besteforeldre med få søsken, og så videre. Det finnes dermed forsvinnende få personer i Vest-Afrika som verken har søsken eller et stort antall onkler, tanter, fettere og kusiner. I tillegg har folk flest i regionen også kontakt med og oversikt over slektninger lengre ute på slektstreet. Årsaken er også her at slekta er det viktigste sikkerhetsnettet folk tyr til i en uforutsigbar og skiftende tilværelse. Derfor har folk god oversikt over slektningene sine, de påvirker hverandre til å få «mange nok» barn, og de tar sjelden sjansen på selv å få noe særlig færre enn fire barn. Er de ute av stand til selv å få barn, vil de ofte ta til seg barn som fosterbarn.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- [BEDS 2017–2018] (2019, april). *Bénin – Enquête démographique et de santé 2017–2018*. Cotonou: INSAE. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR350-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [BFEDS 2010] (2012, april). *Burkina Faso – Enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples 2010*. Ouagadougou: INSD. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR256-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]

Respons Vest-Afrika: Er det vanlig å være enebarn eller å ha få slektninger?

- [CEDSD 2011] (2012, september). *Cameroun – Enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples 2011*. Yaoundé: INS. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR260-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [CIVEDS 2011–2012] (2013, juni). *Côte d'Ivoire – Enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples 2011–2012*. Abidjan: INS. <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR272-DHS-Final-Reports.cfm> Tilgjengelig fra [lastet ned 3. mai 2019]
- DHS Program (u.å.). *DHS overview*. Rockville: DHS Program. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/What-We-Do/Survey-Types/DHS.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [GDHS 2013] (2014, september). *The Gambia – Demographic and health survey*. Banjul: GBOS. <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR289-DHS-Final-Reports.cfm> Tilgjengelig fra [lastet ned 3. mai 2019]
- [GDHS 2014] (2015, oktober). *Ghana – Demographic and health survey*. Accra: Ghana Statistical Service. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR307-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [GEDSD 2012] (2013, november). *Guinée – Enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples 2012*. Conakry: INS. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR280-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [LDHS 2013] (2014, august). *Liberia – Demographic and health survey*. Monrovia: LISGIS. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR291-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [MEDSD 2012–2013] (2014, mai). *Mali – Enquête démographique et de santé*. Bamako: CPS/SSDSPF. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR286-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [NDHS 2013] (2014, juni). *Nigeria – Demographic and health survey*. Abuja: NPC. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR293-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [NEDSD 2012] (2013, september). *Niger – Enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples 2012*. Niamey: INS. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR277-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [SESDC 2017] (2018, september). *Sénégal – Enquête démographique et de santé continue*. Dakar: ANSD. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR345-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [SLDHS 2013] (2014, juli). *Sierra Leone – Demographic and health survey*. Freetown: SSL. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR297-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- Smith, Daniel Jordan (2004). Contradictions in Nigeria's fertility transition: The burdens and benefits of having people. *Population and Development Review* 30 (2), 221–238.
- [TEDSD 2013–2014] (2015, januar). *Togo – Enquête démographique et de santé*. Lomé: MPDAT. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR301-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]
- [TEDSD 2014–2015] (2016, mai). *Tchad – Enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples 2014–2015*. N'Djaména: INSEED. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/publications/publication-FR317-DHS-Final-Reports.cfm> [lastet ned 3. mai 2019]

Respons Vest-Afrika: Er det vanlig å være enebarn eller å ha få slektninger?

© Landinfo 2019

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Respons Vest-Afrika: Er det vanlig å være enebarn eller å ha få slektninger?